

PREDGOVOR

Krajem 1944. godine i u prvim mesecima naredne godine zavladao je teror i nasilje u selima i gradovima Vojvodine. Ovaj period u istoriografiji poznat je pod raznim nazivima, kao što su „odmazda partizana protiv Mađara” ili „još hladniji dani”, koje možemo jednom rečju pojasniti, a to je: genocid. Ti događaji decenijama su bili prećutani, činjenice — koje su ipak izašle na videlo — tumačeni su kao pojedinačni slučajevi „ispadi protiv Mađara”. Jedan mali broj mađarskih i srpskih istoričara istraživao je ovu tematiku, ali veoma retko i u strogo kontrolisanim okvirima mogli objaviti svoje radove. Od 1990-tih godina politički ambijent po tom pitanju malo se ublažio, mnogo smo saznali o političkoj pozadini tog krvavog terora, o mehanizmima odlučivanja, ali još uvek nisu razjašnjena više pitanja, među njima i broj žrtava. Izašlo je na videlo više cifara na bazi fragmentarnih istraživanja i procena, usled toga vodi se i nekakva „borba cifara”, ali sve dotle dok srpski arhivi ne budu u celosti dostupni istoričarima, istraživačima radi naučne i kritičke obrade izvorne arhivske građe, ne možemo o broju žrtava odgovorno govoriti. Dotle treba duboko razmisliti i razjasniti kondicije tadašnjeg društva i ideologije, koje su dovele do tih strašnih zlodela.

Veoma je žalosno, da ovi događaji od pre 65 godina, koji još uvek otežavaju dijalog i zbližavanje dveju nacija, mađarskog i srpskog sa bogatom istorijskom prošlošću, nisu dobili svoje mesto u obrazovnom sistemu i vaspitanju omladine ni u Mađarskoj niti u Srbiji. Sa istinom treba se suočavati, bez obzira na to koliko je bolno. Istina ne može da se zaustavi na sve prohodnijim državnim granicama.

Dana 15 oktobra 2009. godine održana je jedna konferencija u Senti, u organizaciji Čongradskog Županijskog arhiva i senčanskog Istorijskog arhiva. U ovom izdanju objavljujemo materijal savetovanja. Cilj konferencije i objavljivanja materijala konferencije je, da intenzivira istraživanja i predstavlja široj javnosti rezultate istraživačkog rada. Ovo izdanje prvenstevno namenjen je mlađim generacijama, znajući da istoriju ne možemo promeniti, prošlost ne možemo zaboraviti — ali dužni smo i mi dati svoj doprinos obezbeđivanju lepšem, zajedničkom budućnošću narednih generacija.

Urednici

